

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve.
Egy évre ..... 16 kor.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben házhoz hordva.
Egy évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Videékre postán szállítva.
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a népfő-
ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XI. évfolyam 127. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 június 8.

Átkeltünk a Dnyeszteren

**30,000 a przemysli foglyok száma.
Sikeres harcok az olasz határon.**

Budapest, június 7. A hadisajtószállásról jelentik: A szövetséges seregek centrumainak offenzívája a Mosciskától északra levő területen ismét igen jelentékenyen előrehaladt.

A Linsingen hadsereg a Zurawnoi hidfő elfoglalása után a **Dnyeszter északi partján megvetette a lábát.** A Pruth vonalán a Pflanze-Bultin féle hadseregcsoport az ellenséges előrenyomulást sikeresen feltartóztatja. A helyzetet általában rendkívül előnyösnek lehet jelezni. Június 1. óta a **Przemysl körüli csatákban összesen 30 ezer oroszot fogtunk el.**

A délnyugati hadszíntéren több igen sikeres harc folyt le. Az olaszok nagyobb erővel lassan az Isonzo felé közelednek.

Elfoglaltuk Koluszt.

Budapest, június 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Az oroszok przemysli súlyos veresége után az orosz hadvezetőség a legutóbbi napokban heves erőfeszítéseket fejtett ki a Pruth-vonalán levő állásaink ellen. Kolomea Delatin közt mindujabb tömegeket vetett az ellenség harcba, mialatt mindezek az előretörések Planzer Baltin lovassági tábornok hadserege szívós vitéségén az oroszok óriási vesztesége mellett megtörték.

Nyugat felől Linsingen tábornok vezette szövetséges haderő **tegnap elfoglalta Kaluszt, az e várostól északra fekvő vidéket és Zurawnótól északra eső Dnyeszter balparti magaslatokat.**

A nadvornai Bystrzyca és Lomnica között a mi csapataink csatlakoztak a támadáshoz.

Przemysltől keletre és Jaroslautól keletre tovább harcolumk. Mosciskától északra az ellenségnek Cwerniából ki kellett takarodnia. Az oroszoknak elszigetelt erőit ellentámadásai összeomlottak.

Przemyslnél június elseje óta 33,805 hadifogoly került kézre.

Olasz hadszíntér.

A tiroli határterületen tüzéségünk látható eredménnyel működött. A karinthiai harc, téren a Plöcken-szorostól keletre csapataink tegnap **visszafoglalták Freikopfert, amelyet az ellenség átmenetileg birtokába vett.**

Kru vidékén tovább harcolumk. Az olaszoknak Kru helységet ki kellett üríteniök. Az Isonzóhoz az ellenség helyenkint közelebb nyomult.

Balkáni hadszíntér.

A balkáni hadszíntéren egyes határmenti csatározásoktól eltekintve nyugalom van.

Német jelentés Przemysl bevételéről.

Berlin, június 7. A Wolff-ügynökség jelenti: A nagy főhadiszállásról Przemysl várának elestéről a következő táviratot kaptuk: Amikor május 2-án a szövetségesek megkezdtek a nyugatgaliciai offenzívájukat, kevesen sejtették, hogy a centrális hatalmak nehéz ütegei négy héttel később már megkezdtek a tüzelést Przemysl várára.

Május 21-én úgy látszott, hogy elhatározták a vár kiürítését. Ennek dacára nyolc nappal később még védelmeztek a várat. Knausel tábornok a bajor ezredek bekerítő vonalát észak felől közelebb tolt a várhoz.

Május 31-én délelőtt 11 órakor a nehéz ütegek megkezdtek az erődöknek és az északi frontnak bombázását. Délután 4 órakor a nehéz ütegek elhallgattak. Egyidejűleg bajor ezredek, egy porosz ezredből és egy magyar és osztrák lövészesegységből álló gyalogság rohamra ment. A vár erődjeinek és támaszpontjainak a nehéz tüzéség által való elpusztítása a védelmi csapatra olyan leverő és megsemmisítő hatással volt, hogy nem volt képes a gyalogsági támadásnak nyomatékosan ellenállni. A 10/a, a 11/a és a 11-ik erődök védelmi csapatai, amennyiben nem került a szétlőtt kazamaták alá, futásban keresett menedéket egész hadikészletének viszszaahagyásával, amelyben nagymennyiségű legujabb könnyű és nehéz orosz ágyu van.

Június elsején az ellenség ellentámadást kezdett néhány zászlóaljjal. Ezt az ellentámadást könnyen visszavertük. Nehéz tüzéségünk közben szétlőtte a 10. és 12-ik erődöt. A 45-ik porosz gyalogos hadosztály bajor csapatokkal egyetemben rohamot intézett a 11-ik erődötől keletre fekvő két lövészárk ellen, amelyet az ellenség szívósan védett.

Május 27-én délután 12 órakor a 22. bajor gyalogezred rohamot intézett a 10. erőd ellen, amelynek összes fedezékeit egyetlenegy kivételével, a nehéz tüzéség rommá lőtte.

Az Augusztá gárdaezred egy zászlóalja estére elfoglalta a 12. erődöt. A 9/a, 9/b és 9/d számú erődök megadták magukat. Aznap este Knausel tábornok csapatai támadást kezdtek a város irányában. Juravica falvát és az északra fekvő megerősített állást elfoglaltuk. Így azután a német csapatok és később a magyar és osztrák 4. lovashadosztály megszállotta a jól kiépített belső erődvonalat, és miután számos foglyot ejtettek, reggel 3 órakor bevonultak a felszabadított Przemysl városába.

Négy napig tartó ostrom után Przemysl vára ismét a szövetségesek kezében volt. Az oroszok eredménytelenül támadták hónapokon keresztül ugyanezt a várat.

Az Isonzó völgyében nagy csata készül.

Budapest, június 7. Az olasz hadszíntéren több ránk nézve igen sikeres határharc volt. Az olaszok nagyobb erővel lassan az Isonzó felé közelednek.

Német léghajók bombázták Anglia partjait.

Rotterdam, június 7. A londoni sajtóiroda jelenti, hogy ismét német léghajók jelentek meg Anglia délkeleti és keleti partvidéke felett és több helyen bombákat dobtak le. A bombák néhány embert megöltek. Az anyagi kár nem jelentékeny.

Német buvárhajók egy hónapi működése.

Berlin, június 7. Hitelesen jelentik, hogy májusban az angol vizeken német buvárhajók száznegy kereskedelmi partihajót torpedóztak meg.

Bulgária semlegessége.

Szófia, június 7. Dinesov miniszter egy újságíróknak ezeket mondotta:

— Bulgária soha sem fog idegen érdekek szolgálatába szegődni, valamint a bolgár hadseregtől se várja senki sem, hogy mások megmentésére vérét áldozza. Bulgária várható viselkedését csak a legszigorubb semlegesség biztosíthatja.

Amnesztia a milánói forradalmároknak.

Lugano, június 7. Az olasz kormány az amnesztiát kiterjesztette a milánói zavargókra is.

A milánói bíróság tizennégy bírósági hivatalnokot az állam kárára elkövetett lopásért letartóztatott.

Olasz hajók a dalmát partok ellen.

Budapest, június 7. Szombaton néhány olasz cirkáló és torpedó-

romboló jelent meg a dalmát vizeken és bombázta a mihanoveci vasutvonalat, továbbá Lissa, Lagosta és Cazza szigetek világítótornyait. A bombázás esekély kárt okozott.

Az olasz vezérkar jelenti: Az olasz flotta 4-én a dalmát szigetekenél cirkált, ellenséggel nem találkozott.

Luneville bombázása.

Budapest, június 7. (Saját tud.) Párisi jelentés közli, hogy pénteken Luneville-re német repülőgép két bombát dobott le. Öten meghaltak, tizenegyen megsebesültek. A kár jelentékeny.

Harc a Keleti-tengeren.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Koppenhágából jelentik. Szombaton délután a Gotland nevű svéd szigeten a tengerfelől heves ágyuzást hallottak. Kétpercen belül ötven lövést számláltak meg. Ugyanakkor több ismeretlen nemzetiségű hadihajót láttak.

Elsülyesztett angol gőzös.

Budapest, június 7. (Tud. cen. táv.) Londonból jelentik:

A „Dulvich Head“ gőzöst megtorpedózták. A gőzös elsülyedt.

A védkötelezettség katasztrófája Irországban.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) A Manchester Gvardián szerint az általános védkötelezettség behozatala Irországban katasztrófát idézne elő.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Török dsámi és szegényház Nagyváradon.

Irtá és a Biharmegyei és Nagyvárad Régorészeti és Történelmi Egylet közgyűlésén felolvasta dr Karácsonyi János.

Mily csodálatos változása az időknek! Három századon át természetes ellenségünknek tekintettük a török nemzetet, most pedig aggódva lessük élet-halál harcát ott a régi Byzanc Hellepont verrel könnyel áztatott vidékén! Hajdan kegyetlen, pogány török volt a neve, most pedig kedves barátunk, rokonunk, hű szövetségeseink! De ez csak látszólag ellenmondás! Háromszázaddal ezelőtt a török éppen olyan volt mint a muszka, minden más nemzetet eltipró kényur, erőszakos. Kegyetlen és igazságtalan kormányának végrehajtója részben szerencsétlen szolgálja. — De mióta lemondott az erőszakos kényuralomról, mióta nem bántja más nemzetek életét, nyelvét, vallását, megélhetését, mióta maga is beállott a dolgozó, kezemunkájából megélő nemzetek közé, azóta nincsen ok, miért ne becsüljük, miért ne jusson eszünkbe, hogy nyelvileg ő közelebb áll a magyar nemzethez, mint a többi nagy európai nemzetek, s hogy kormánya meg nem vadítja, akkor maga a török józan, őszinte és sok természetes jó tulajdonsággal bíró nép.

Érezte ezt bizonyos tekintetlen már 1876—77-ben a magyar nemzet és már akkor aggódó figyelemmel kísérte az oroszok akkori nagy támadását a török ellen. A lel-

kes magyar ifjúság, mivel másként akkor nem lehetett, legalább küldöttségekkel, ajándékokkal igyekezett segíteni a törökön és sokan közülük, hogy a török-magyar barátság annál erősebb legyen, neki fogtak a török nyelv tanulásának.

A magyar-török barátkozás ezen forró napjai a győri főgimnázium 5—6 osztályában Karácson Imrét, akkor a győri egyházmegye növendék-papját. Ő is kezébe vette a török-magyar nyelvtant, de míg száz és száz magyar ifjunál ez a török nyelv tanulás csak szalmaláng volt, Karácson Imre nem hagyta abba soha és a magyar nemzetnek nagy szolgálatot tett vele. Nem hanyagolta ő el a kath. papnak szükséges ismeretek megszerzését sem. E tekintetben is kivált, sőt a hittudományoknak is mesterévé lőn, de azért felszentelt pap korában is annyira erőt vett rajta a török nyelv és irodalom megismerésének kedvelése, hogy hiába csufolták őt papársai, ő csaknem minden szabad idejét Konstantinápolyban töltötte, ott beszélgetett a török urakkal, papokkal, katonákkal, borbélyokkal s mindig többet és többet tudott meg abból, hogy mit gondoltak, irtak rólunk a törökök hajdanában. Kezdte tehát ezeket magyarra fordítani és így közkincesé tenni. Különösen egy régi török utazónak, Evlia Cselebinek magyarországi utleírásával szerzett sok vidám órát, de sok tanulságot is a magyar nemzet fiainak.

Mikor tehát Rákóczi Ferencz hamvainak hazahozatala alkalmával oly barátságos érintkezés támadt a magyar és török kormány között, hogy a konstantinápolyi levéltárak

A Biharmegyei és Nagyvárad Régorészeti és Történelmi Egylet közgyűlése.

Vasárnap délután 5 órakor tartotta meg a Biharmegyei és Nagyvárad Régorészeti és Történelmi Egylet rendes évi közgyűlését.

A közgyűlés iránt élénk érdeklődés nyilvánult meg, férfiak és hölgyek szép számmal voltak képviselve a muzeum hatalmas, művészi képekkel borított nagy termében.

Bár a Régorészeti Egylet csendes, zajtalan munkálkodása mellett is igen szép eredményeket ér el, de azért nem mulasztjuk el az alkalmat, hogy a közönség figyelmét felne hívjuk az egyesület hathatósabb, intenzívebb támogatására.

Nagyvárad közönsége szinte elfeledi, hogy a Régorészeti és Történelmi Egylet városunk kulturális fejlődésének egyik legfontosabb alapköve s sokan nem is tudják, hogy az egyesület által fentartott muzeum milyen nagy értéket képvisel és mennyi ritka műtörténelmi kincs rejt komor falai között. Legalábbis erre kell következtetnünk abból a csökkönyös nemtörődömségből, amellyel a közönség az egyesület és a muzeum előtt hosszú idők óta elmegy.

Azért is felhívjuk a közönséget, hogy ezután nagyobb érdeklődést tanúsítson az egyesület iránt s azt tehetségéhez képest pártfogolja is, amint azt a többi nagyobb vidéki városokban is megteszi a közönség.

A közgyűlést Karácsonyi János dr, az egyesület alelnöke nyitotta meg. Rövid, de szép szavakban vázolta az egyesület működésének célját a háboru alatt.

Avval kezdte a beszédét, hogy bizonyára mindenki csodálkoznék, ha elsősorban nem a háborut emlitené meg. Ez szinte lehetetlen is abban a teremben, amelynek fa-

megnyitása magyar tudós előtt remélhető volt, Karácson Imrét szemelték ki a magyar tudós körök e nagy dologra, a török levéltárnak átkutatására.

Karácson Imre a mint előbb elhagyta nyugalmas plébániáját, hogy Győrött a papnevelésnek és a tudomány művelésének élhessen, úgy most elhagyta Győr városát és magyar hazáját, 1907-ben lement Konstantinápolyba és négy éven át iszonyu fáradsággal küszködéssel, rengeteg türelemmel számos török levelet kutatót fel és másolt le, főleg a bujdosó fejedelem Rákóczi Ferenc és társaira nézve. Hogy még többet nem tehetett, abban őt korai halála akadályozta meg. Valóságos áldozata lőn ő a magyar tudománynak, mert a rettenetes nagy fáradtság, a rossz levegő, a piszok, amelyekben dolgoznia kellett, aláásták egészségét és 1912. május 2-án ott halt meg a Bosphorus partján s csak hamvait hozathatták haza igaz tisztelői és barátai.

Karácson Imrét én nagyon jól ismerem, mert növendékpap koromban a budapesti papnevelőben éppen felvigyázó voltam abban a teremben, a hol Karácson Imre mint I. évi hittudományi hallgató tanulgatott. De mindenre gondoltam akkor, csak arra nem, hogy e fiatal növendékpap majd később annyi nevezetes adattal szolgál szülőmgyém Békés és nevelőmgyém Bihar történetéhez.

Pedig legutolsó egyik nagyvárad kanonok, Fraknoi Vilmos bőkezűségéből megjelent művében a Török-magyar oklevéltárban is oly érdekes török okiratot közöl magyar-

laik a diés hadakozó ősök: a Szt. László, a Hunyadiak, a Rákócziak, a Zrínyiek képei borítják. Ezeknek az ősöknek az életéből sok tanulságot meríthetünk, nagyfokú hazaszeretetet tanulhatunk most a háborus időben.

A történelem tanulását az utóbbi évek alatt sok ferde gondolkozású ember haszontalan lim-lomnak tartotta, ami kulturbestiává neveli az ifjúságot. Pedig épen a háboru mutatja, hogy mennyire szükséges a hazaszeretet, amelyre a történelem nevel bennünket. Azért rendkívüli a haszna az olyan egyesületnek, amely nem nyújthat ugyan külsőleg markolható eredményeket, de amely annál többet nyújt erkölcsi tekintetben. Ezt a hazaszeretetet növelő és a tudomány érdekében oly nagy szolgálatot tevő egyesületet a közönség szíves figyelmébe ajánlja.

A zajos éljenzések után, amelyek a beszédet kísérték, sor került a közgyűlés legérdekesebb és nagy történelmi értékű tárgyára, Karácsonyi János drnak a „Török dsámi és szegényház Nagyváradon” című előadására, amelyet a jelenvolt közönség mindvégig feszült érdeklődéssel hallgatott végig. A rendkívül érdekességgel bíró és mély történelmi tanulmányt igényelő értekezést lapunk más helyén közöljük.

Peszky Ferenc theol. tanár, az egyet titkára tette meg ezután évi jelentését, amely arról tesz tanuságot, hogy az egyet mult évi működése „alig észrevehető mederben” folyt le. Ezt a megszokott kifejezést a mostani alkalommal a háborura való tekintettel a közönség melegségére lehet elkönnyvelni, annál inkább számítván rá a háboru után. Megemlíti, hogy 5 tag szaporodás van két halálalással szemben. A mult év folyamán elhunyt id. Gálbory Sámuelben és Medvigy Mihályban régi, nagy értékű tagjait vesztette el az egyet.

Középsy Gyula muzeumőr számolt be röviden a muzeum mult évi gyarapodásáról, mely szerint a muzeum állománya 118 darabbal vétel útján, 826 darabbal ajándék útján gyarapodott.

A megüresedett helyekre három választmányi tagot választottak meg egyhangulag: Lopussny Gyula kanonokot, dr Gyöngyösi István vármegyei tb. főügyészt és Kereszthy

fordításban a 247-59 ll.-on, a mirőről nem is álmodtunk.

A törököket itt Magyarországon nagyobb részt csak mind a rombolás és pusztítás embereit ismertük. Fű nem nő ott többé, ahová a török lába lép, tartotta a magyar közmondás! Pedig mint a Karácson Imrétől fölfedezett és eredetiben a defterkhane levéltárban őrzött okiratból kiténik, bennük is valami természetes jószág ha nem is sokat, a fölöslegből ők is tudtak adni a vallás céljaira és a szegényeknek.

E nevezetes okiratból megtudjuk, hogy a reánk magyarokra nézve oly szomorú emlékeztető Köprülü Mohamed nagyvezér, 1664-ben a rá nézve a szerencsés, a magyarokra pedig annyi vést hozó vasvári békekötés után itt Nagyváradon egy dsámit vagyis török főtemplomot és mellé egy imáretet vagyis szegényházat emelt, ahol különösen a szegény utasok szállást és ételmezt kaptak ingyen.

Hogy az imáret e kötelességét teljesíthesse, állandó évi jövedelemre volt szüksége. Köprülü erről is gondoskodott. Elkérte a szultántól Biharmegye legjobb módu helységeit, azokat vakuffá, vagyis alapítvánnyá tette és azt az imáret fentartására rendelte. 1665-ben azután valamely török hivatalnok e helységek jövedelmeit részletesen összeírta, jegyzőkönyvbe, vagy mint ők mondák, defterbe foglalta s így megőrzés végett Konstantinápolyba küldte.

(Folyt. köv.)

Kornélt, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi főnökét.

A közgyűlés végső pontja Karácsonyi János dr indítványa volt. Minthogy az egyet célja a hazaszeretet ápolása, indítványozza, hogy a második hadikölesőre 8000 koronát jegyezzenek. A közgyűlés az indítványt közlekedéssel elfogadta.

A Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg vasárnap 42. évi közgyűlését a Biharmegyei Takarékpénztár. A nagy megpróbáltatásokon keresztülment pénztárat ezen közgyűlése is igazolta annak a feltevésnek a jogosságát, hogy a mai vezetőkkel mellett csakhamar ismét elfoglalja méltó helyét a Biharmegyei Takarékpénztár a legtekintélyesebb nagyváradi pénztárak között.

Havas Mór kir. tanácsos, vezérigazgató kiváló szaktudása mikor az intézet élére állott, belátta, hogy itt nem egyszerű orvoslásra, hanem gyökeres operációra van szükség, mely reformokkal lehet az intézetet talpra állítani. És Havas Mór derekas munkával, fáradhatlan buzgalommal, kiváló szaktudással és törhetlen energiával látott a munkához, amelylyel nem csak az intézet jövőjét biztosította, hanem az intézet iránti bizalmat is megerősítette.

A vasárnapi közgyűlésen azokat az utolsó akadályokat is sikerült elhárítani, amelyek még a régi aerából maradtak s utjában állottak az intézet ügyei teljes szanálásának.

Most már biztos alapokon, céltudatos vezetés mellett teljesíti fontos közgazdasági hivatását az intézet egy szebb, eredményesebb jövő biztos reményében.

A vasárnapi közgyűlésen dr Schweiger Ede igazgató elnököt. A részvényesek közül jelen voltak:

Augenfeld M. Miksa, Balogh Sándor, Csapó Lajos, Erber Dezső, Ervin Kálmán, Fényes Maró, dr Fleischer Lajos, Fridmann Herman, Grósz Hugó, Grünér Tivadar, Hanslián Ede, Havas Mór, Hofbauer Pál, dr Kabos Béla, Kereszthy Kornél, Komor Marcell, dr Lengyel Zsigmond, Lukács Lajos, dr Mihelffy Lajos, Redényi József, Szász Gyula, Szemere Miklós, Szeszich Elek, dr Szunyogh Pál, Tabéri Ármin, Tatár Zoltán.

Elnök üdvözlővén a részvényeseket, konstátálta, hogy a közgyűlés határozatképes.

Majd Havas Mór kir. tanácsos, vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket:

Két esztendővel ezelőtt, az intézetünk reorganizációja alkalmával a veszteségek fedezhetése céljából egy 3,200.000 koronás veszteségi tartalékot létesített az intézet, amelyből az 1913 végén 2.491.914 K 81 fillért leirtak és így ezen alapon 708,085 K 19 fillér maradvány lett 1914-re áthozva.

Az azóta szünet nélkül uralkodó nagyon kedvezőtlen viszonyok, egymástáni rossz termések, a fizetési erkölcsök számos esetben tapasztalt megromlása és legfőképpen két közismert földbirtokosnak a bitelezők óriási megkárosítása mellett történt tönkremenetele, melyek mellett háboru okozta üzleti káraink valóságos eltörpülnek, előre nem láthatott újabb nagy veszteségeket okoztak.

Ezen előre nem láthatott újabb veszteségek be nem következése esetén, az 1913-ik évi tartalékolás tekintélyes összegű felesleget mutathatott volna fel.

Az intézet saját ügyeinek gondos ellátása mellett a lefolyt esztendőben minden tevékenységüket igénybevétték a pénztárat-

tel szoros kapcsolatban levő cipőgyári, sörgyári, nyomdaipari és vasgyári vállalatok igazgatásával és teljes rendbehhozásával járó folyamatban levő munkák. Továbbá a helyben nagy sertéshizláló teleppel bíró Gazdák-Bankja felszámolásának és a magát régóta ki nem fizető zálogház feloszlatásának munkája, mely utóbbi már majdnem teljesen be van fejezve. Mindezeket felül 5500 katasztrális holdat meghaladó 4 millió koronán felüli tőkét képviselő három földbirtokot kellett részben mint felszámolóknak, részben mint árverési vevőknek a lefolyt évben átvennünk és lebonyolításra váró bekebelezett követeléseik alapján jelenleg még néhány nagybirtok van ellenőrző felügyeletünk alatt.

A háboru által okozott értékesökkenések és hitelromlások közepette az intézet munkája annyiban eredményesnek és értékesnek tekinthető, hogy az egész vonalon világosan átlátható helyzetet teremtettek és míg például a pár évvel ezelőtt a megsemmisülés örvénye előtt állott Moskovits-féle cipőgyárat, hosszú és küzdelemteljes munka után a lefolyt esztendőben rendbehozni és megfelelő eredménnyel dolgozó biztos jövőjű virágzó vállalatát, a Hungaria cipőgyár részvénytársasággá átfórmálni sikerült, azalatt egyéb vállalatainknál is biztató perspektívák, szigorú rend és munka eredményei mutatkoznak.

A takarékbetétek a hadikölesőnek az intézetnél eszközölt 525.400 K összegű jegyzése által is előidézett fogyásán kívül, a visszleszámítolási tartozások abnormis magassága az, ami az igazgatóság gondoskodásának egyik legfontosabb részét képezi.

A kihelyezett kölesőknél és értékpapiraiknál szenvedett veszteségek, illetve árfolyamkülönbségek leírására teljesen fel kellett használni az 1914-ik üzleti évről mutatkozott üzleti nyereséget, 278.174 K 88 fillért és a veszteségi tartalékban 1913-ról áthozott 708.085 K 19 fillért. Ez alapon oly mérleget terjeszt az igazgatóság elé, mely realitás tekintetében a legmagasabb igényeket kielégítheti. A kihelyezett kölesőknél bonítása tételről tételre vizsgáltattott, a tőzsdéi árfolyammal bíró értékpapírok az 1914 július 25-iki árfolyamokon alól vétettek a mérlegbe, míg egyéb részvényeink a gondosan kipuhalt valódi értéken alól, sőt legtöbb esetben a névértéknek csak 50 százalékkal, több helyen pedig még ennél is alacsonyabb értékben állítottak be a vagyonrovatba.

A Schwartz Ferenc féle 4586 kat. holdas, a távolabbi multban kiváló birtok a horribilis adóságokkal és rossz termésekkel való hosszú küzdelmek és próbálgatások után 1914 március 8-án súlyosan kimerült állapotban a felszámolás sorsára jutott. Ámbár a birtokból 1.768 katasztrális holdat 1,748.631 koronáért folyó évi április hó elején a felszámoló bizottság már eladott és a még egyelőre megmaradt 2818 katasztrális hold földön az átvételkori és jelenlegi kedvezőtlen gazdálkodási és jövedelmezőségi állapotot nagy igyekezettel megvalósítani törekszik.

Miután a kereskedelmi törvénnyel és a realis mérlegezési szabályokkal feltétlenül ellenkezik, világosan konstátálható vagyonellenkesnek a mérlegben vagyonszerűen való szerepeltetése, és miután a személyi hiteli kihelyezések bonításának a világháboru alatti megállapíthatása számos esetben kétséssé vált, kénytelen az igazgatóság a jelzálog és váltókölesőn számlák javára a mérleg tőkéletes tisztasága, és jövőbeni minden esetleges csatlódást kizáró teljes biztonsága érdekében 1,500,000 koronának a veszteségi tartalék-alapba való átkönyvelését javaslatba hozni.

Az 1,500.000 koronának a veszteségi tartalék-alapba való helyezhetése végett részvénytőkénknek 4 millió koronáról 2 és fél millió koronára való lebélyegzése válik szükségessé. Ezen rendkívül sajnálatos eseményre azonban meg van gőződve az igazgatóság, hogy az intézet olyan utra van terelve, melyen a legrealisabb alapokon működő pénztárak sorában öt megillető helyét azonnal el fogja foglalni, mihelyt a viszonyok javul-

tával, különösen a Schwartz féle birtok hátralevő részét is eladhatják, ami egészen biztosra vehető.

Annál inkább is tehetjük ezen kijelentést a részvényesek előtt, mert az intézettel szorosabb üzleti viszonyban levő Magyar Általános Hitelbank, Pesti Magyar Kereskedelmi bank és Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, akiknek az intézet ügyeinek legönzettelenebb felkarolásáért el nem multható hálával tartoznak, elősegítendő azon nagy munkát, mit az intézetnél és iparvállalatainknál tapasztalnak, amelyeknek közgazdasági nagy jelentőségét átérzik és amely munkánk sikerében teljesen bíznak, intézetünknek az eddiginél is intenzívebb módon való támogatását biztosították.

Teljesen indokolt jelenleg az eddigi tulajdos nagy veszteségek és károk miatti elégedetlenségük. Azonban épp oly indokolt lesz az összes részvényesek ezutáni megelégedése, mert nemcsak az igazgatóság igyekezete, de meggyőződése is, hogy a részvények utáni megfelelő osztalékfizetés és az intézetnek tartalékolásokkal való évenkénti erősítése ezután rendszeresen és biztosan meg fog valósulni.

A velünk összeköttetésben álló fővárosi pénztárszervezeteknek, továbbá az Osztrák-Magyar Bank helybeli fiókjainak szintén köszönetet mond az igazgatóság a lefolyt évben az intézet iránt tanúsított előzékeny támogatásért.

Sajnálattal emlékezik meg az igazgatóság Szunyogh Szaboles és dr Wallner Ödön igazgatók elhunytáról és indítványozták, hogy hervadhatlan érdemeiket a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökítse.

Felemlíti végül a jelentés, hogy Tisza Kálmán gróf a háboru kitörése óta a hártéren van. Szívvel kívánják, hogy elért eredményekben gazdagon az ég Őt és az értünk vérző annyi sok százezer honfitársunkat minél előbb körünkbe visszavozesse.

Az igazgatóság jelentését egyhangulag elfogadták és a felmentvényt megadták.

Az igazgatóság indítványához képest elhatározták, hogy a részvénylőköt 4 millió koronáról 2 és fél millió koronára lebélyegzik és az 1 és fél millió koronát a veszteségi tartalék-alapba helyezik. Ehez képest az alapszabályoknak 3., 9., 53. és 62. §-ait módosították.

Ezután a választásokra került a sor. Három évre dr *Fleischer* Lajos, *Tatár* Zoltán eddigi felügyelőket és *Havas* Mór vezérigazgatót igazgatókká, — *Tabéry* Ármint, *Szeszich* Eleket és dr *Kabos* Bélát pedig a felügyelő bizottság tagjaivá, — az igazgatóság elnökéül pedig az elhuyt dr *Wallner* Ödön helyére *Fráter* Barna alispánt választották meg.

Ezzel az ülés véget ért.

kedetekért érhet valakit kitüntetés és az is csak olyan, amit rendes offenzívában sokkal jelentéktelenebb dologért is megkaphatnak.

Medzihrádszky Gáspár már a második tagja Biharvármegye tisztikarának, aki kitüntetésben részesült. A kitüntetett szolgabíró mindenfelől elhalmozták gratulációkkal és azóta mindenki csak a „rusányi hős“ nek szólítja.

Éhetetlen, hüzsös a kenyér.

A pékek panasza a liszt keverése ellen.

Soha annyi panasz még nem hangzott el a közönség köréből, mint mostanában a kenyér és a hatóság által kiszolgáltatott liszt ellen. És nem lehet letagadni, hogy ezeknek a panaszoknak nagyrésze teljesen igaz.

A lisztre, ha csak a közönség panaszkodna, azt lehetne mondani, hogy a magánháznál nem értenek a kevert liszt megsütéséhez, de az igazság az, hogy a szakemberek által készített, a kenyérgyárakból és pékműhelyekből kikerülő kenyér szintén teljesen élvezhetetlen, sőt egyenesen undorító és közegészségellenes. Ezt már a hatósági orvosok is megállapították.

Hetek óta napról napra visznek fel kenyert a város házára, amelyek legfeljebb az állatnak valók. Undorító, keserű, hüzsös és valóságos csiriz, amely bármihez hasonlít inkább, mint kenyérhez.

A pékek a liszt keverésében látják ennek okát.

A nagyvárosi sütőipartársulat beadványt intézett a városhoz, amelyben kijelentik, hogy a részükre kiszolgáltatott kevert lisztből egyáltalán képtelenek a közönség részére ehető kenyeret sütni s kérik, hogy részükre keveretlen állapotban szolgáltatassa ki a város a lisztet. Ők az előírás szerint keverik s e tekintetben alávetik magukat a legszigorubb ellenőrzésnek.

Hivatkoznak Aradra, ahol külön-külön, keverés nélkül szolgáltatja ki a hatóság a lisztet.

Kérik Nagyvárad város tanácsát, hogy irjon fel a kormányhoz az iránt, hogy hatalmazza fel a tanácsot a liszt keveretlen állapotban való kiszolgáltatására.

Mint értesülünk, Nagyvárad város tanácsa is belátta, hogy ez az állapot tartathatatlant, mert tömeges megbetegedések lesznek a mostani undorító kenyértől.

A város tanácsa már előzőleg is, tegnap pedig ismételten táviratilag kérte a minisztert, hogy Nagyváradra is engedélyezze a lisztnek keveretlen állapotban való kiszolgáltatását.

Ha a miniszter az engedélyt megadja mindjárt megváltozik a helyzet, amint megváltozott Aradon.

A hatósági lisztellátás tekintetében pedig teljesen mindegy lesz, feltéve, ha eddig is be lett tartva a miniszteri rendelet a keverésnél, — mert senki nem kap több lisztet ha bár külön adják ki a buza és tengeri lisztet, de kevesebb lesz a panasz és kevesebb lesz a betegség.

A rusányi hős.

Medzihrádszky Gáspár signum laudist kapott.

A nagyszalontai főszolgabírói tisztikárának csaknem minden tagja katonai szolgálatot teljesít. Leghősiesebben viselte eddig magát a tisztviselők között *Medzihrádszky* Gáspár szolgabíró, aki a mozgósítás elején azonnal levonult katonának és mint hadapród őrmester kezdte meg szolgálni a hazát. A szerbek ellen vezényelték a daliás természetű katonát. Ütközetből-ütközetbe ment *Medzihrádszky* és mindannyiszor tanujelét adta kiváló bátorságának és vezetői kvalitásának. Rövidesen hadnagygyá léptették elő a szolgabíró.

Feltartóztathatatlant nyomult előre akkor a magyar sereg Szerbia belsejébe. Decemberben aztán bekövetkezett a visszavonulás. Egy óriási hadsereg visszavonulásáról csak annak lehet fogalma, aki ezt végignézte. Ott többet lehet veszteni, mint hónapokig tartó gyilkos csatározásokban. Épp azért itt is nagyszerű vezetőségre van szükség, a mely a rendet fenn tudja tartani és a legkisebb veszteségekkel tudja vezetni a visszavonulás nagy feladatát.

Medzihrádszky Gáspár Rusány falunál állott századával egy dombon. Egyetlen egy tiszt sem volt kivüle a században. A század alatt 16 ágyu állott felszerelve. A tüzérek előtt pedig a . . .-ik gyalogezred feküdt rajvonásban. Szembe velük a szerbek. A szerbek tulerőben voltak ezen a részen, és oly gyorsan nyomultak előre, hogy feltartóztatásukról szó sem lehetett. Az ágyukat már nem lehetett felállítani, mert mire belőtték volna a szerbek állását, mind a 16 ágyu elveszett volna.

A tüzérek eleinte tétlenül várták a fejleményeket. *Medzihrádszky* figyelte a tüzérek munkáját. Egyszerre élénk mozgást vett észre a tüzérek között. A kocsisok egymás-

után kezdték kifogni a lovakat, hogy legalább az állatokat mentse meg és azokkal vonuljanak vissza.

Medzihrádszky pillanat alatt átlátta a fenyegető veszteség súlyosságát. Elhatározta, hogy minden módon megfogja menteni a 16 ágyut. Elsősorban átkiáltott a tüzérekhez, hogy ne fogják ki a lovakat, várjanak, ő rohamot vezényel a szerbekre és míg ő leköti a szerb gyalogságot, addig kényelmesen menthetik az ágyukat.

A tüzérek azonban nem hallották, vagy nem értettek magyarul, de tovább is fogták a lovakat és egyesek már rohantak is visszafele. *Medzihrádszky* látva a veszedelmes helyzetet villám gyorsan ugrott ki biztos fedezékéből s kivont karddal tele torokkal kiáltotta:

— Hurrá! Előre!

Pillanatok műve volt az egész. A század mint a fergeg rontott a tüzérek közt előre a szerb állásokra. Ugyanekkor egy főhadnagy, aki megértette *Medzihrádszky*t a . . .-esek közül, szintén rohamra vezetett egy századot. A két század rettenetes munkát végzett a meglepett szerbek közt. *Medzihrádszky* folyton ott volt az első közt és osztogatta a biztos halált. Közben pedig figyelte, hogy elindultak-e a mi ágyuink. Mikor látta, hogy most már biztosítva van mind a 16 ágyu, akkor parancsot adott a visszavonulásra.

A század minden veszedelem nélkül érte el a . . .-ik ezred fedezékét és abba ugrált be. A nagyszerűen sikerült roham után sokan gratuláltak *Medzihrádszky*nek és a fényes hőstettért kitüntetésre is terjesztették fel. A hőstett jutalma a signum laudius volt. Ez a kitüntetés kétszeres értékűnek tekinthető, mert visszavonuláskor csakis a legnagyobb csele-

HIREK

* **Junius 8.** Agyudörgés, esatazaj közepette értük meg a koronázásnak, az alkotmány visszaállításának negyvennyolcadik évfordulóját. Negyvennyolc év előtt állott helyre a nemzet és a király közt az egyetértés. Hogy mit jelentett a kiegyezés, Deák Ferencnek az 1867. évi XII. törvényekben lefektetett nagy alkotása, azt nemzet és uralkodóház most tudják igazán értékelni. A háboru véres napjaiban is hálával gondolunk a böles férfiakra, kik a nagy művet létrehozták s a koronázás napján, 1867. junius 8-án a nemzet lelkesedése közt pecsételték meg a béke áldásos munkájának kezdetét. Ez a munka fejlesztette Magyarországot a világháboru egyik döntő értékes tényezőjévé, mely a mostani nagy próba kiállása után fogja a 48 év előtt lerakott alapon helyét igazán elfoglalni a nagy nemzetek között.

* **Katonai kitüntetések.** A király a 8. honv. táb. ágyus ezredbeli Pohl Albert ezredesnek a hadidiszítményes III. oszt. vas-korona rendet, Zecha Egon, Lobinger Győző és Neu Gyula századosoknak, Zeidner Ferenc főhadnagynak, az ellenség előtt elesett Dietl Tivadar századosnak, Fuchs Károly hadnagynak és dr. Tura Győző tart. hadnagynak, azonkívül Popelka Rázsó 101. gy. e.-beli, népf. gy. e.-hez beosztott őrnagynak, Kuopp Győző 2. honv. huszár e.-hez beosztott népf. főhadnagynak és Pacor Győző 4. honv. gy. e. nél létszám fölött vezetett vezérkarhoz beosztott századosnak a III. oszt. katonai érdemkeresztet a hadiékítményekkel: Dürport Károly 37. gy. e.-beli százados számvevőnek a koronás arany érdemkeresztet, Cziffer Jenő 1. huszár e.-beli tart. számvevő altisztnak a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta, azonkívül megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül Steinbach Pál századosnak, Steinitzer Ferenc főhadnagynak és Kántor Imre hadnagynak, mindhárom a 8. honv. táb. ágyus e.-ben, továbbá a 4. honv. gy. e.-ben Zechensmayer Károly századosnak, Cságyoly Ferenc tart. főhadnagynak, Szlovák Jenő népf. főhadnagynak, Medzihradský Gáspár népf. hadnagynak, mindnégyen beosztva a 4. népf. gy. e.-hez, Lederer Frigyes 1. h. e.-beli hadnagynak, Wolf Alajos 70. gy. e.-beli századosnak és dr. Fridmann Bernát 4. honv. gy. e.-beli tart. főorvosnak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

* **Utolsó hadikölcsön-jegyzések.** A mai nappal bezáródtak a jegyzések a második hadikölcsönre. A végeredményt nem tudhatjuk, de az biztos, hogy szégyent ez alkalommal sem fogunk vallani. Ezt bizonyítja az hogy az Országos Központi Hitel-szövetkezethél az első hadikölcsönjegyzés alkalmával a kisebb jegyzések összege 57,000 korona volt, ezzel szemben a mostani kisebb jegyzések 70,000 koronára rugnak.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjánál a következő újabb jegyzések történtek: dr. Radu Demeter gör. kath. püspök felemelte 80,000 ról 100,000 re, özv. dr. Márkus Lászlóné 50,000 ról 100,000-re, Moskovits Adolf és fia, Adria-részvénytársaság 250,000 ról 350,000-re, Heimann Lipót és társa 15,000-ról 20,000-re, Miskolczy Barnabás közjegyző 2000 K-t, dr. Imrik Péter 2000 K-t, Szeszich Elek 3000 K-t, gróf Zichy Ödön további 5000 K-t, Markovits Izidor 2000 K-t.

A Nagyvárad Agrár Takarékpénztárnál második hadikölcsönre a következők jegyezték: 20—20,000 koronát Ince Lajos és társa, Rosey Pál és Reidner Gyula, Beck Ilona; 6000 koronát Molnár Henrik, 4500 koronát Michelik Ferenc, 4000—4000 koronát Szahländer Károly, özv. Weiszberg Emilné, Friedmann Benő, G. Földes Béla; 3500 koronát Lőrincz Mór; 2000—2000 koronát Halász Zsigmondné, Roth A. Gyula, Roth Henrik, Friedmann József, Jung Mátyás, Fodor Juliska, 1000—1000 koronát Gerő és Spitzer, Kun Zsigmondné, Mezey Simonné; 500 koronát Bary József.

* **Szahländer Károly ünneplése.** Megirtuk, hogy Szahländer Károly nyugalmazott Máv. főfelügyelő, a helybeli és biharmezyei közélet kiváló tagja, most üli nyolcvanadik születés napját, amely alkalommal számosan üdvözölték őt. Egyik fia Szahländer Béla vezérkari őrnagy Lodz környékéről küldi haza üdvözlését, másik fia Szahländer Ferenc főtörzsorvos pedig a déli haretérről üdvözölte atyját e nevezetes évforduló alkalmából. Vasárnap délelőtt a mérnök egyesület kereste fel Szahländer Károlyt Korbély József főmérnök vezetésével s üdvözölte a közkezdveltségnek örvendő ünneplőt.

* **Megjött a vonat Békéscsabáról.** Nagyvárad vasuti összeköttetésének Budapesttel lényeges javulását jelenti az az örvendős tény, hogy a Békéscsaba-felől érkező személyvonat tegnap este 8 órakor megérkezett Nagyváradra. A Budapestről d. u. 2 órakor induló gyorsvonat, mely közvetlen Erdélybe megy, Békéscsabán találkozik a Szeged-felől jövő személyvonattal s ez a személyvonat érkezik meg este 8 óra 20 perckor Nagyváradra. Ez a csatlakozás ezután állandó lesz s így lényegesen javult összeköttetésünk Budapesttel.

* **Hősi halál.** Mély fájdalommal tudatjuk Tóth Albert Géza, a 85. gyalogezred önkéntese, jogszigorló, a galíciai haretéren szerzett súlyos betegségében május hó 21-én, ifju életének 24. évében, hosszú szenvedés után, a sátoraljaujhelyi hadikórházban történt hősi halálát. Az ifju hős élete csupa küzdés volt, aki minden akaraterejével, tudásával buzgólkodott a maga, valamint bánatos özvegy édesanyja és szerető testvéreinek boldogabb jövőjét megalapozni. A hazáért folyó nagy küzdelemben elejétől részt vett. Az első kárpáti harcokból súlyos lösebbel tért haza. E testi fájdalma alig hegedt be, amikor szerető édes atyjának decemberben történt halála lelki fájdalmát csak növelte. E nagy fájdalommal, de lángoló hazaszeretettel télt szívvel távozott ismét a haretérré, ahol hazafiúi kötelességének teljesítésében a szomorú, de nemes végzete elérte. Adja az ég, hogy a hős haló poraiból a haza jóléte és boldogsága fakadjon és ritka nemes életének korai pusztulása milliók békéjét és tartós jólétét alapozza meg. Találjon nyugodalmat nemes lelke és pihenjen teste békén a magyar véráztatta földben, édesítse meg lelke örök nyugodalmát szívünk soha nem muló forró szeretete. Mély fájdalomukat csak az a magasztos tudat enyhíti, hogy a hazáért halt meg. Isten veled! Az elhunytért az engesztelő szentmise áldozat f. hó 8-án d. e. 9 órakor fog az olaszii róm. kath. plébánia templomban bemutatni, mely végtisztességre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Az ifju hőst özv. édes anyján kívül, nagyszámu rokonai és Kovács Erzsike menyasszonya gyászolja. Áldás és béke poraira! N.-várad, 1915. junius 7-én. A gyászoló család.

* **Áthelyeztek tüzerönkénteseket a honvédegyalogsághoz.** Igen életrevaló és okos intézkedést tett a napokban a 19 ik tüzerred parancsnoksága, amely követendő példaképen állhat a többi tüzerreddek előtt is. Arról van szó, hogy a nagyszámu tüzerönkéntesek közül mintegy hatvanat áthelyeztek a honvédegyalogsághoz és ezáltal egészségesebb állapotokat teremtettek meg a tüzerred kiképzése körül, amely az oly óriási szám miatt eléggé megvolt nehezítve, másrészt a honvédség létszámába átkerülő tüzerönkéntesek jótékony segítségére lesznek a gyalogságnak, amelyre a mai időkben a legnagyobb szükség van. Az áthelyezett tüzerred között van körülbelül 10 hadapródör-mester, a többi pedig fiatalabb évfolyamu tüzerredkaplár. A honvédségnél ezek két heti külön kiképzést kapnak és azután rendszeres beosztást nyernek a csapatokhoz.

* **A Gyermeknap érdekében.** A folyó hó 12—13-án megtartandó Gyermeknap sikere érdekében a rendező bizottság agilis elnöke — a polgár mester — egy életre való oszmét valósított meg akkor, amidőn a helybeli hitfelekezetek lelkészeit, illetve egyházi főhatóságait a szent cél érdekében való templomi gyűjtésre kérte föl. Az illető lelkész urak egymásután voltak szivesek bejelenteni, hogy a legnagyobb készséggel tesznek eleget a felhívásnak, aminek bizonyára a legszebb sikere is leend. Ugyancsak nagy örömmel, páratlan lelkesedéssel vállalkoztak városunk lelkes hölgyei is a polgármester ur felkérése folytán a reájuk bízott nemes feladat a védnőknői tiszt betöltésére. Néhány válaszlapon azonban eddig nem érkezvén vissza a felkért védnőknőktől, a rendező-bizottság ezutón kéri föl azon hölgyeket, akik az urnák körüli teendők elvégzésére közbe jött akadályok miatt nem vállalkozhatnának, kegyeskedjenek ezt a bizottság elnökéhez — polgármesterhez — póstafordultával bejelenteni.

* **Tizenhat évvel nem lehet katonának állni.** Vasadi János kötegyámi kuruc magyar apa gyermeke. Mindössze 16 éves, még alig hagyta el az ismétlő iskolát. Mikor megtudta, hogy túl sok a muszka és hogy minden magyar embernek ott a helye a haretéren, azonnal ment az előjárósághoz és kérte, hogy soroztassák őt be katonának. Az előjáróság nem tett kifogást ellene. Elkészítették az okmányokat. Fráter Imre törzsorvos meg is vizsgálta és alkalmasnak találta Vasadi Jánost. A katonasághoz való belépés felett azonban a miniszter dönt s így az iratok oda kerültek fel. A miniszteriumból tegnap érkeztek le az akták még pedig elutasító határozattal. 16 évvel a védnő értelmében nem lehet katonának állni s így Vasadi János nem teljesítheti szive szándékát. Várnia kell legalább egy évet.

* **A szegény gyermekekért.** Következő sorok közlésére kérték föl lapunkat: Az Országos Gyermekvédő Liga gyűjtő-ívet küldött hozzám, a legközelebb megtartandó Gyermeknapon leendő felhasználás végett. Ezeket a gyűjtőíveket dr. Bundala Mihály, dr. Fráter Imre, Grócz Béla, özv. Grunwald Henriké, Kepes L. Miklós, dr. Mihály Lajos, Molnár Gézáné, dr. Perczel Adolfné, dr. Popper Akos és Reismann Mórné felügyelő hatósági tagokhoz juttattam el s őket a gyűjtésben leendő szives közreműködésre felkértem. Midőn ezt a hivatalos intézkedésemet köztudomásra hozom, egyuttal felkérem a felügyelőhatóság tagjait s a nagy közönséget, hogy szives adományait a felügyelőhatóság fentnevezett tagjaihoz eljuttatni sziveskedjenek. — Tordai Molnár Géza, a fiatalok felügyelő hatóságának elnöke.

* **A horvát Országgyűlést egybehívták.** Tudósítónk jelenti, hogy a király a horvát országgyűlést június 14-ére egybehívta.

* **Virágünnepély a Vörös-Kereszt javára.** Várad-Velencén a virágünnepélyt vasárnap szép sikerrel tartották meg Fekete Máttyás igazgató-tanító vezetése alatt a következő leánykák gyűjtöttek: Török Irénke, Bondár Irénke, Krovattó Irénke, Krecsmári Irénke, Fekete Juliska, Krecsmári Manesi és Erzsike, Tóth Bözsi, Kántor Juliska, Boros Juliska, Kis Piroška, Fekete Ica, Basa Margitka és Irmuska, Stern Klárka, Darvai Jolánka, Krovattó Elvira. A bevétel 125 korona volt.

* **Adakozzunk a vak katonáknak.** Felhívjuk a társadalom figyelmét a vak katonákra. Tegnap Kiss Sándorné 2 koronát juttatott szerkesztőségünkbe a háboru ezen szerencsétlen áldozatai részére. További adományokat elfogad és közvetlenül a budapesti Hadsegélyező Hivatalnak küld fel szerkesztőségünk.

* **Nincs szükség többé igazolványra a burgonyaszállításnál.** A kormány felfüggesztette azt az előbbi rendelkezést, hogy a burgonyának vasuton, hajón, gépkocsin történő szállításához igazolványra van szükség.

* **Kérelem a lelkes ifjúsághoz.** Minden hazafias, nemes célért lelkesülő ifju nemzedékünk — titeket kérünk, hogy segítsetek a Sursum Corda június 20.-iki ünnepélyt városunk közönségének örök időre emlékeztetéssé tenni és Emléklap-festés és rajzaitokkal alkalmat adni arra, hogy pár fillérért maradandó emléket szerezhessen magának e nagy időről, hol ő is enyhítette adakozásával a sebesültek fájdalmát, a szegények nélkülözését! Üres lapokat ad s átvesz: Törvényszék, 25. ajtó. Vöröskereszt Jobbkéz osztálya.

* **Mulatós férj.** A háboru miatt nem akadt munkája F. József kőművesnek és mostarabán a felesége, aki szállítással foglalkozik, tartotta fenn a háztartást. A pénz lassankint elfogyott és kénytelen volt az asszony a lovat eladni. Tegnap ki is vitte a férje a lovat a vásárra és eladta 100 koronáért. Az eladás után kissé ittas állapotban hazament F. József és átadta a pénzt az asszonynak. Megint elment erre hazulról, pár pere múlva azonban ismét visszatért és követelte az asszonytól az odaadott 100 koronát. Az asszony nem adta oda, mire a férfi össze vissza verte a szerencsétlen asszonyt. Majd mikor kitombolta magát elindult egyik lóvásártéri koresmába és ott lumpolt fényes nappal nagy társasággal. Az asszony, amint magához tért a veréből, felment a rendőrségre és feljelentette az urat:

— Ha nem hozzák ki abból a koresmából, magam kezével pofozom ki az egész lump-társaságot — mondta a megvert asszony, miközben fájós vállait tapogatta. A rendőrségről detektív ment a lumpkompánia szétugasztására.

* **Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.**

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

x **Egy 54 éves tisztességes nő,** ajánkozik, magános uri nőhöz, vagy öreg urhoz. Nem fizetésre, csak kosztra, és jó bánásmódra reflectál. Cim a kiadóban.

* **Kiadó egy igen esinos modern utca kétszobás lakás fűrdő szobával Lakatos-u. 6. sz.** Értekezhetni Paksyék háztulajdonosok Kálvária utca 23.

* **Okleveles tanító, a nagy szünidőre magántanítást vállal. Cim a kiadóban.**

* **Nagyvárad és vidéki gyengélkedő katonasághoz** küldök figyelmében, óvakodjanak a hamisított konyakoktól és boroktól. Ajánlok valódi konyakot, bort, likört, rumot, szilvóriumot, seprőt, borovicskát. Egy nagy üveg valódi konyak 3 korona. Hare-térre szállítok 35 dekás posta dobozokat és 5 kilós posta ládákat ingyen csomaglással. Valódi Suchard kakao 1/4 kiló 1.90 Szardínia nagy doboz 80 fillér. Szalámi, lipói turó, málnaszörp, cukorkák nagyban árak mellett. Ostásé, fillé, ruszlik és sós hering külön halosztályamban kaphatók. Vigyázat Aszódi 8-féle zamatu pörkölt kávéi izre és zamatra utánozhatatlan. Aszódi Kossuth-utca és Rákóczi-ut.

x **Nem szoktem meg, nem tüntem el,** csak műhelyemet, raktáramat helyeztem Rákóczi-ut 7. sz. alá az udvarban félemeletre. Igen kérem t. vevőimet továbbra is szíveskedjenek felkeresni, rendeléseikkel, *Simon Gyula* hangszerkészítő. Az összes hangszerek eladása és javítása, nagy választék háborus lemez ujdonságokban.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutáson áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária előgyár r.t.

* **Fladó** egy tiszta emdeni gunár 40 kor. 2 db. tiszta emdeni tojó lúd 20—20 kor. Péter-utca 12. szám.

x **A Nagyvárad Takarékpénztár** értesíti ügyfeleit, akik hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, hogy az összes szabad és zárolt kötvények megérkeztek és a kiadott elismervények ellenében átvehetők.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

* **Forolin** biztos és gyors határu háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalanít! nem zsiros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Három szobás utcai lakások** a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a *Biharmegyei Takarékpénztárnál*, Kossuth-utca 3. sz.

Közlekednek a fürdővonatok.

Vasárnaptól, június 6-tól kezdve megindultak a fürdővonatok s most már, legalább is újabb intézkedésig, raponként közlekednek úgy a Püspök-, mint a Félix-fürdőbe. A fürdővonatok menetrendje a következő:

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	"	d. u. 2.19
a 7710-es	"	d. u. 4.39
a 7704-es Püspök-fürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	"	d. u. 2.51
a 7710-es	"	d. u. 5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	"	d. u. 3.29
a 7709-es	"	este 7.11
a 7703-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	"	d. u. 3.57
a 7709-es	"	este 7.43

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félixsz-fürdőig

a 7724-es Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	"	d. u. 2.30
a 7730-as	"	d. u. 4.50
a 7724-es Félixsz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	"	d. u. 3.03
a 7730-as	"	d. u. 5.23

Félixsz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as Félixsz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	"	d. u. 3.10
a 7729-es	"	este 6.59
a 7723-as Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	"	d. u. 3.40
a 7729-es	"	este 7.32

ezenkívül vasár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félixsz-fürdő közt

a 7732-es Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es Félixsz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félixsz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es Félixsz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es Nagyváradra érkezik	este	9.40

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít **Darabont Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Legujabb táviratok.

A németek előretörése keleten.

Győzelmünk Zurawnónál és Kalusznál.

Berlin, június 7. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Loretti magaslat keleti lejtőjén a franciák a délutáni és esti órákban megújították támadásaikat, amelyek tűzünkben teljesen összeomlottak. Az új folyamán megkísérelt további támadásokat már esirájukban elfolytottak. Hebuternetől délkeletre (Dvullienstől délkeletre) az ellenség ma délelőtt siker nélkül támadott. A harc ott még nem ért véget. A franciáknak Moulin Sous Touvent-től északnyugatra Soassuntól északnyugatra széles arevononban ellenük intézett támadást legnagyobb részt azonnal visszautasítottuk. Csak egy helyen jutott az ellenség legelől lévő árkaikba, amelyekért még folyik a harc Vauquoisnál. Varenestől délkeletre lévő állásainkat tegnap este megtámadták.

Bár a franciák gyújtó bombákat alkalmaztak, amelyek árkaikat könnyen légő folyadékkal árasztották el, nem sikerült az ellenségnek állásunkba behatolnia.

Az ellenség súlyos veszteségei mellett özönlött vissza árkaiba.

Keleti hadszíntér.

Kurschanytól északra lovaságunk kierőszakolta az átkelést Winadaunál és délkeleti irányban előretört. A Kurtovianytól délkeletre, valamint Savdiniktől keletre elterülő vidéken támadásunk jól halad előre. Ez alkalommal újból 3340 fogoly és 10 géppuska jutott kezünkre.

A Njementől délre a folyó partját egészen a Tolausie—Salicisky vonalig megtisztítottuk az ellenségtől.

Délkeleti hadszíntér.

A Przemysl körüli harcoknál 33,805 orosz esett fogságba.

Przemysltől keletre a szövetséges csapatok folytatták sikerteljes harcukat és az ellenséget Moszkától északnyugatra Vysznára vetették vissza. Linsingen tábornok hadseregének egyes részei Zurawnónál áttörték a Dnyztert és rohammal elfoglalták az északkeleti parton emelkedő magaslatokat, tovább délre tart az üldözés a Novica—Kalusz—Tomassowsce vonaláért. A foglyok száma itt is 13.000-nél magasabbra emelkedett. (Min. eln. sajtóosztály.)

A német léghajók bombatámadása.

Budapest, június 7. (Saját tud.) Berlinből jelentik: Hetedikére virradóra léghajóink a Humber folyó mellett a kingstowni és grymsbii dokkok ellen sikeres támadást intéztek, azután sértetlenül visszatértek. Behncke.

Egy Zeppelin támadása az angol parton.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Londonból hivatalosan jelentik: Vasárnap éjjel egy Zeppelin léghajó a keleti partvidéken gyújtóbombákat dobott le. Öten meghaltak, negyvenen megsebesültek.

Lemberg kiürítése.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónk.) Bukaresti oroszbarát újságok azt állítják, hogy az orosz főparancsnok elrendelte Lemberg kiürítését, melynek elfoglalása a szövetségesek részéről legközelebb várható.

A görög király állapotának rosszabbodása.

Budapest, június 7. (Saját tud. konz. táv.) Athénből jelentik: A görög királyt ötödikén megoperálták. Egyik bordájának 7 cm-es darabját eltávolították. A legutolsó jelentések a király állapotának rosszabbodásáról szólnak, negyven és egytized a hőmérséklet. A lakosság nagyon nyugtalan.

Megtorpedezett angol gőzös.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) A Reuter ügynökség jelenti:

A „Star of West” angol gőzöst egy buvárhajó megtorpedozta. A legénységet Aberdeenben paratartották.

Anglia nyugtalankodik.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Anglia a galíciai események következtében megkérdezte az orosz kormányt, hogy milyen tartalékokkal rendelkezik emberben és lőszerben.

Kormányválság Franciaországban.

Budapest, június 7. (Saját tudósítónk.) A párisi lapok lappandó kormányválságról beszélnek. Állítólag Bourgeois lenne a miniszterelnök, Caillaux szintén belép a kabinetbe.

SZÍNHÁZ

A színtársulat kabarséja Nagyszalontán. A nagyváradai színtársulat az elmúlt szombaton és vasárnap sikerteljesen előadásokat rendezett Nagyszalontán. A kabaréban színpadra hozták a Gyújtogatók c. egy felvonásos drámát, melyben Farkas Pál aratott sikert, azonkívül a Két géánátost, mely szintén nagy sikert ért el.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
11367/915 szám.

Hirdetmény

a halászlai tilalom tárgyában.

Tudomásomra jutott, hogy egyesek az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában és a halászlai társulatok üzemterveiben felsorolt halfajokra nézve megállapított halászlai tilalmi időszakot mindenféle ürügy alatt — mint pl. az élelmiszerhiány, kórházak részére szánt szeretetadományok, stb. — nem tartják be; ezért figyelemztetem a város közönségét, hogy a fent jelzett halászlai tilalomra vonatkozó törvényekhez és szabályokhoz szigorúan alkalmazkodják, egyben közlöm, hogy az 1888. évi XIX. tc. 18. §-ában a következő halfajokra állapított meg a tilalmi időszak:

Április 1-től június 15-ig: fajtók (tok) fogás-süllő, kecsge, kősüllő, (tót-süllő) márna, söreg, szintok, telemeatok, (szükhal) és viza.

Április 1-től július 15-ig: Ponty, (potyka pozsár.)

Március 1-től április 30-ig: Lepényhal.

Szeptember 15-től január 31-ig: Lazac, pisztráng.

Március 1-től május 31-ig: Galóca.

Figyelemztetem a közönséget, hogy a fent jelzett törvényben megállapított halászlai tilalmi időszakot pontosan tartsa be, mert a visszaéléseket a köztenyésztés érdekeinek megóvása céljából szigorúan ellenőriztetni és minden adott esetben büntetni fogom.

Nagyvárad, 1915. május 29.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16736—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. királyi honvédelmi miniszter ur 6377—915 eln. számú körrendelete elrendelte, hogy a város területén tartózkodó 1897. évben, továbbá 1871—1865. években született acél (vas) hengerlő, kalapácskezelő, furós és kupolkemence kezelő, vas (fém) esztergályos, lakatos, (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas- vagy fémöntő és mintázó, műszerész, praecisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, asztalos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, timár, cipész vagy eszmadia, szabó jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkánélküli) köszénbánya munkás (vajár, csillás vagy egyéb speciális köszénbánya munkás) foglalkozásu, hadicélú munkákra még eddig igénybe nem vett népfölkelésre kötelezett egyének tekintet nélkül arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve (annak idején szolgáltak-e) vagy sem — azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fent említett foglalkozásu összes 1897. évben, valamint 1871—1865. évben született népfölkelésre kötelezett egyéneket, hogy folyó évi június hó 7-ik napjától (Hétfőtől) június hó 20-ik napjáig (Vasárnapig) bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. e. 32. számú szoba) a hivatalos órák alatt a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Ezen összeírásra jelentkezni tartoznak a Nagyvárad város területén tartózkodó említett foglalkozásu azon egyének, akik akár mint szolgálatkötelesek, akár mint A) alosztályú népfölkelők — bármely születési évfolyamba tartoznak is a felülvizsgálatnál „népfölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas” vagy „népfölkelési fegyveres szolgálatra nem alkalmas”-nak osztályozottak és ezen osztályozás alapján a nem tényleges viszonyba (polgári viszonyokba) a mozgósítás óta visszahelyeztetettek.

Figyelemztetem a jelentkezésre kötelezteteket, hogy az 1890. évi XXI. t. c. 4 §-a értelmében azon népfölkelésre kötelezett, aki a behívásnak nem engedelmeskedik, egy hónaptól két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Nagyvárad, 1915. június hó 2.

Eleméry Ferenc
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

16077—1915 szám.

Hirdetmény.

A magyar királyi honvédelmi miniszter urnak 124831/20 b. 1915 számú rendelete értelmében közhírré teszem, hogy nevezett miniszter ur a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t. cz. 24. és 27. §-ai alapján a következőket rendelte el:

1. §. A malátagyáraknak és sörgyáraknak a m. kir. ministerium M. E. 1692/1915 számú rendelete értelmében bejelentendő 1915. évi május hó 23-iki maláta-készleteiből egyötöd részt ezennel hadicélokra igénybevetteknek jelentem ki. Az igénybe vett készleteket akár megtörtént bejelentésük, akár nem, a birtokos 1915. évi május hó 23. től kezdve el nem idegenítheti és fel nem dolgozhatja és azokkal más módon sem rendelkezhetik.

2. §. A birtokos az igénybevett készleteket a katonai igazgatás részére való tényleges átvételük időpontjáig megőrizni köteles.

Az igénybevett készletek, amennyiben szakértői megállapítás szerint hadicélokra alkalmasak, a katonai igazgatás által: métermázsánként 90 korona térítés ellenében átfognak vétetni.

Ez az ár megában foglalja úgy azokat a költségeket, a melyek az áruk elszállítása időpontjáig annak raktározásából és kezeléséből származnak, valamint a rakodó állomáshoz való szállítás költségeit is.

3. §. Az igénybevett, de a szakértői megvizsgálás alkalmával hadicélokra alkalmasnak nem talált készletért a birtokosnak, a bejelentés napjától addig az időpontig, amelyben a készlet szabad rendelkezésére bocsáttatik, minden napra jár térítés a mely a megállapítandó becsérték évi 9%-ának alapul vételével számítandó ki,

4. §. Ha a készletet 1915. évi augusztus hó 15-ig végleg át nem veszik, a birtokos a készlettel szabadon rendelkezhetik.

Ebben az esetben a birtokosnak erre az időre a 3. §-ban meghatározott térítés jár.

5. §. Aki az igénybevett készletet, vagy annak egy részét a jelen rendelet ellenére elidegeníti vagy feldolgozza, vagy pedig azal a jelen rendelet ellenére más módon rendelkezik, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavon országokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

6. §. E rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Nagyvárad, 1915. május hó 27.

Eleméry Ferencz
katonai tanácsnok.

Hirdetmény.

Az 1915. évi II. t. c. alapján, valamint az Ő Felsége uralkodása alatt álló összes országokban Ő cs. és apostoli kir. Felsége által a 18 éves népfölkelésre kötelezetteknek felhívása folytán utasítanak mindazon népfölkelésre kötelezettek, kik az 1897. évben születettek, hogy összeírásuk végett a tartózkodási hely székhelyén jelentkezzenek és pedig a városi katonai ügyosztály II. emelet 32. sz. szobájában 1915. június 5-től jun. 9-éig bezárólag.

A jelentkezés alkalmával a népfölkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének összeírásuk után az előjárásnak később közzeendő rendelkezéséhez képes a folyó évi június 18-tól július 12-ig terjedő időközben és helyen népfölkelési bemutató szemlére fognak behivatni és elővezettetni és ott alkalmasságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk idejéről hirdetmény útján nyerneik értesítést.

A népfölkelésre kötelezettek a bemutató szemlére egy megbízható kísérelvel fognak utazni s úgy oda mint vissza a vasuton a harmadik osztályon (gőzhajón a második osztályon) ingyen utaznak.

A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz, valamint azon 1878—1890. évi és 1892., 1893. és 1894. évi születésű egyének közé tartoznak, kik a népfölkelési bemutató szemlén a népfölkelési fegyveres szolgálatra akár alkalmatlanoknak találtattak, akár alkalmasságuk folytán bevonultak, de később a népfölkelési tényleges szolgálatból alkalmatlanságuk folytán elszabadságot kaptak és pótszemlén még nem voltak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatnak be bemutató szemlére, mint az 1897. évi születésű magyar állampolgárok.

Azon népfölkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezetek papjelöltjei, vagy pedig végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényrel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásnál tehát a fentiek értelmében mindenkinek meg kell jelennie.

A népfölkelési bemutató szemlén való megjelenés és egyuttal bizonytalan időre a

népfölkelési tényleges szolgálat alól is felmentetnek a következők:

a) a pénzügyőrségnél tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

b) a vasutaknál és azok műhelyeiben, a forgalmi, pályafentartási, vontatási, műhelyi és szertári szolgálatban, továbbá a m. kir. állami vasgyárak központi igazgatóságánál és az annak vezetése alatt álló gyárakban és üzemekben tartósan alkalmazott népfölkelésre kötelezettek;

c) a posta- és távirtda intézetnél, az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaságnál, a magyar királyi Folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál, a Délnémet dunagőzhajózási társaságnál, valamint egyes, a hadiforgalomban résztvevő s a cs. és kir. triestti tengerszállítási vezetőség által külön kijelölt tengerhajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítő, vagy az azokhoz tartozó gyárakban és műhelyekben tartó alkalmazásban álló népfölkelésre kötelezettek;

d) a köszénbánya-munkásosztagokhoz tartozó népfölkelésre kötelezettek;

e) a határrendőrségnél állandóan és hivatásszerűen alkalmazott egyének (a szolgálk kivételével).

Az a), b), c), d) és f) betű alatt említett népfölkelésre kötelezettek azt, hogy állandóan (tartósan) és hivatásszerűen vannak alkalmazva, felettes hatóságuk, igazgatóságuk stb., illetve munkásosztag parancsnokságuk, a vasutak és azok műhelyeinek alkalmazásában állók szolgálati főnökségük által szabályszerűen kiállított bizonyítvánnyal a községi előjárásuk (körteljesítő, városi hatóság) előtt igazolni tartoznak.

Az a), c) és f) betű alatt említett egyének azonban csak abban az esetben igényelhetik a felmentést, ha az említett mirőségekben legalább 1915. évi március hó 1-je óta vannak alkalmazva és ez a körülmény fentemlített bizonyítványban szintén igazolattik.

Nem tartoznak megjelenni a népfölkelési bemutató szemlén a nyilvánvalóan alkalmatlanok.

Azon népfölkelésre kötelezett, aki a népfölkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezetettik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedelmesség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t. c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetetik.

Kelt 1915. évi május havában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendezés nélkül házhoz szállítjuk!

Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.